

Narodowe Czytanie

2021

Gabriela Zapolska „Moralność pani Dulskiej”

Narodowe Czytanie. To akcja zapoczątkowana w 2012 roku przez ówczesnego prezydenta RP Bronisława Komorowskiego. Ma ona na celu promowanie czytelnictwa i poznawanie klasyki dzieł najwybitniejszych polskich twórców. To już kolejna edycja tego wydarzenia i w dalszym ciągu objęte jest ono honorowym patronatem Pary Prezydenckiej. Podczas tegorocznej odsłony akcji Para Prezydencka zaproponowała do czytania utwór Gabrieli Zapolskiej pt. „Moralność Pani Dulskiej”.

**NARODOWE
CZYTANIE**

Kim była Gabriela Zapolska?

Gabriela Zapolska przyszła na świat jako Maria Gabriela Piotrowska herbu Korwin 30 marca 1857 r. w Podhajcach na Wołyniu w zamożnej ziemiańskiej rodzinie. Pobierała edukację domową i jeszcze przed 20. rokiem życia wyszła za mąż – jej wybrankiem został porucznik gwardii carskiej Konstanty Eliasz Śnieżko-Błocki. Szybko okazało się jednak, że małżeństwo było nieudane. Zawód, jakiego doznała młodziutka Gabriela, odcisnął trwale piętno na jej poglądach i twórczości. Nawiązała romans z Marianem Gawalewiczem, prowadzącym zespół teatralny, i w końcu odeszła od męża. Rodzice umieścili ją w warszawskim klasztorze wizytek, by tam czekała na unieważnienie małżeństwa. Posługując się paszportem wystawionym na nazwisko Gabriela Zapolska, uciekła z klasztoru do Wiednia. Już wtedy pisała, grała też (od 1882 r.) w teatrze w Krakowie, a także we Lwowie i w niemal całej Galicji. W 1889 r. wyjechała na 5 lat do Paryża, gdzie również grała, wiążąc się towarzysko z malarską grupą nabistów. W 1900 r. wyszła ponownie za mąż za znacznie młodszego do siebie malarza, z którym wspólnie przez pewien czas prowadziła szkołę dramatyczną w Krakowie, a następnie we Lwowie, dokąd małżonkowie przeprowadzili się w 1904 r. Jednak i to małżeństwo – początkowo zgodne i szczęśliwe – nie przetrwało próby czasu. Po zajęciu Lwowa przez wojska rosyjskie we wrześniu 1914 r. Gabriela Zapolska utrzymywała się z prowadzenia cukierni. Ostatnie lata swego życia spędziła w willi „Skiz” na lwowskim Łyczakowie.

Gabriela Zapolska

Miejsce pochówku

Tam też zmarła 17 grudnia 1921 r., a już następnego dnia została pochowana i spoczywa w Alei Zasłużonych na cmentarzu Łyczakowskim we Lwowie. Na nagrobku wyryto tytuły jej dzieł, wśród których znajdziemy m.in. „Moralność pani Dulskiej”. W tym roku obchodzimy stulecie śmierci Gabrieli Zapolskiej.

Charakterystyka twórczości

- Gabriela Zapolska weszła do historii polskiej literatury jako czołowa przedstawicielka polskiego naturalizmu i jako demaskatorka fałszu małomieszczańskiego stylu życia. Była jedną z pierwszych „kobiet wyzwolonych” w literaturze polskiej, walczącą emancypantką, utrzymującą się prawie wyłącznie z dochodów płynących z pracy literackiej, publicystycznej i z aktorstwa, dlatego też została uznana za duchową przewodniczkę Stowarzyszenia Równouprawnienia Kobiet Polskich.

Problematyka „Moralności Pani Dulskiej”

- Najbardziej rozpoznawalnym dziełem Gabrieli Zapolskiej jest bez wątpienia *Moralność pani Dulskiej* z 1906 r.-książka wybrana w tym roku do Narodowego Czytania. Tytułowa pani Dulska to osoba władcza i despotyczna, która zarządza swoim domem i jego mieszkańcami twardą ręką. Brzydzi się skandalami, łatwo ocenia innych, a jednocześnie nie widzi, a może raczej nie chce widzieć, szerzącej się w jej rodzinie obłudy. Mąż całymi dniami milczy, bo i tak jego zdanie się nie liczy, syn prowadzi hulawczy tryb życia, a jedna z córek chce brać z niego przykład. Dla Dulskiej jednak liczy się tylko to, że nikt nie dostrzega panoszącego się w jej domu „kołtuństwa. Jej motto życiowe brzmi: „Na to mamy cztery ściany i sufit, aby brudy swoje prać w domu i aby nikt o nich nie wiedział. Rozwłóczyć je po świecie to ani moralne, ani uczciwe”. Dramat ukazuje też **powierzchnową mieszczańską moralność**. Ukazuje także, jak bardzo człowiek jest zależny od środowiska, w jakim żyje oraz jak duży wpływ na zachowanie jednostki ma wychowanie i wpajane od dzieciństwa zasady moralne lub brak tych zasad.

Książka znalazła wielu odbiorców i szybko powstały jej adaptacje filmowe i teatralne

